

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ARZUHAN DOĞAN YALÇINDAĞ'IN

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ TOPLANTISI

AÇILIŞ KONUŞMASI

19 Aralık 2008

Sheraton Oteli, Ankara

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Cumhurbaşkanım,
Sayın Yüksek İstişare Konseyi Başkanım,
Değerli üyeler, değerli basın mensupları,

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Zor geçeceğini bildiğimiz ama umudumuzu canlı tuttuğumuz önümüzdeki döneme akıl ve sağduyunun rehberlik yapacağı inancıyla toplantımızın hepimiz için ufuk açıcı olmasını diliyorum.

Bugün dünyamız finansal ve ekonomik çalkantı ile mücadele ediyor, orta vadede ise enerji ve iklim krizi kapımızda beklemekte... Tüm bu sorunlar küresel sorunlardır. Dolayısı ile çözüm arayışları da küresel düzlemde olmalıdır. Bugün artık, mevcut uluslararası kurumlar sorunların çözümünde yetersiz kalıyor. Dünya bugünün dinamiklerine cevap veren bir yönetim modeline ihtiyaç duyuyor.

Gelişmekte olan ülkelerin dünya ekonomisindeki ağırlığı arttıkça küresel yapıların da buna uygun hale getirilmesi gereği ortaya çıkıyor. G-8 yetersiz kalıyor. Daha fazla ülkenin katılımı ile G-20 toplantıları düzenleniyor. Bu süreçte gelişmekte olan ülkelerin daha fazla söz hakkı olacağı açık...

Bildiğiniz gibi, Türkiye de birkaç hafta önce Amerika'daki G-20 toplantısına katıldı. Ülke olarak bu platformlarda etkin olabilmemiz için küresel sorunlara kendi dar gündemimizin merceğinden bakmak yeterli olmayacaktır.

Dünyanın karşı karşıya olduğu sorunlara daha küresel bir algı, bilinç ve sorumlulukla bakma refleksini geliştirmeliyiz. Bunu başardığımız takdirde önümüzdeki dönemde şekillenecek değişime katkıda bulunabiliriz. Ancak, ülke olarak küresel bir role aday olmadan önce, kendi sorunlarımıza çözüm arama ve uygulama kültürümüzü de gözden geçirmek ve geliştirmek durumundayız.

Çağdaş demokrasilerde devlet, hizmetkârı olduğu toplumu karar sürecine katarak, alınacak kararlardan etkilenecek olan kesimlere danışarak hareket ediyor. Böylece hem kararlar toplumsal kesimlerden gelen katkılarla oluşuyor, hem de devlet kendisi için en güvenli yolu seçmiş oluyor.

Her zaman toplumun farklı kesimleri arasında tam bir denge veya uzlaşma bulunamasa bile, sorunlar daha saydam bir ortamda tartışılabilir. Biz de Türk özel sektörü olarak, sürecin daha sağlıklı ilerleyebilmesi amacıyla, hükümetin işbirliği ve dayanışma anlayışıyla bir çözüm ortağı olarak yaklaşmasını bekliyoruz.

Karşı karşıya kaldığımız kriz, sistemik nitelikli bir krizdir ve piyasa ekonomisinin geleneksel araçları krizi aşmakta yetersizdir. İşte bu nedenle hükümetin belirgin olarak ön alması, sürekli koordinasyon ve işbirliği içinde, ekonomik aktörlerin bekleyişlerini yönetmesi gerekiyor.

Sanırsız ekonomi yönetimi, mevcut krizi geleneksel bir arz şoku gibi değerlendirmiş ve krize yaklaşımını da bu bağlamda kurgulamıştır. Ancak, diğer ülkelerin önlem paketlerinin çeşitliliği incelediğinde, mevcut durumun çok daha yoğun bir koordinasyonu ve ortak akıl geliştirmeyi gerektirdiği gözükmektedir.

Bulduğumuz aşama suçlama, yakınma ve tehdit de içeren yaklaşımların tolere edilebileceği bir aşama değildir. Krizin geldiği aşama, ekonomi yönetiminin sadece önlem almak için değil önlemlerin etkilerini izleyebilmek için de ekonomik aktörlerle istişare ettiği bir işbirliği modelini gerektirmektedir.

Bizim eksikliğini hissettiğimiz ve hükümeti uyarmaya çalıştığımız nokta işte bu olmuştur. Çözüm kültürümüzün bir ayağı, toplumla istişare ise diğer ayağı da, bugünün acil sorunlarına çözüm ararken uzun vadeli önceliklerimizden ödün vermeme olmalıdır.

Önceki hafta AB Devlet ve Hükümet Başkanları ekonomik bir teşvik paketi onayladılar. Ancak bunu yaparken bir yandan da AB'nin uzun vadeli önceliği olan "iklim değişikliği paketi" anlaşmasını imzaladılar.

Kriz ortamında yapılan bu zirvede alınan kararlar, mevcut durgunluğun yarattığı acil durumların, orta vadeli sürdürülebilir büyüme gibi önemli konuları gölgelememesi gerektiği konusunda bize de iyi bir örnek oluşturuyor.

Değerli üyeler,

Hem kriz döneminde güvenli bir duruş sergilemek için, hem de kriz sonrasını bugünden şekillendirmek için Avrupa Birliği ile ilişkilerimizi yeniden canlandırmamız gerekir.

Dünyanın stratejik olarak yeniden yapılandığı bir dönemde, rekabetçi bir ekonomi olarak var olabilmemiz, istihdam yaratmamız ve halkın refah düzeyini yükseltmemiz, AB sürecini bugünkünden çok daha fazla ciddiyetle ele almayı gerektirmektedir.

Bu süreçte AB'den kaynaklanan sorunlar bir bahane olamaz. Biz bu ilişkiye bir tempo, bir ciddiyet kazandırmadıkça, bu ortamı istismar etmek isteyenler hep olacaktır. Oysa, küresel rekabet gücü hızla artan, AB standartlarına ulaşmış ve halkının 'biz Avrupalıyız' dediği bir Türkiye'nin, AB üyeliği kaçınılmaz bir tarihsel gelişmedir.

Hükümet'in, son dönemlerde AB müzakere sürecini gündemden düşürmesi, demokratikleşme ve ekonomik reform sürecini bir kenara itmesi Türkiye'nin uzun dönem büyüme dinamiklerine büyük zarar vermektedir.

2008, AB yılı ilan edilmiş, ancak konu yine ülke gündemi dışında tutulmuştur. Üzülerek söylüyorum, bu tutum, istemeyerek de olsa, AB ülkelerindeki Türkiye karşıtı lobilerin ve siyasi odakların ekmeğine yağ sürmektedir.

Türkiye, 1987'de tam üyelik başvurusu, 1996'da Gümrük Birliği, 1999'da tam üye adaylığı ve nihayet 2005'te müzakerelerin başlaması aşamalarını bin bir güçlük ile aştıktan ve Kopenhag Kriterlerine uyum sağladıktan sonra, karşı karşıya kaldığımız bu ihmalkârlığı tasvip etmemiz mümkün değildir.

Böyle bir dönemde, AB'ye katılım konusunda gerçekten istekli bir hükümetten, konuya birinci derecede sahip çıkıp, yönlendirici ve etkili bir iletişim modeli benimsemesi beklenmez mi?

Kabinenin zamanla yarışması, demokrasi, insan hakları ve yapısal uyum konusundaki eksikleri giderecek kapsamlı bir paket ve takvim açıklaması, hedefler koyarak toplumu hareketlendirmesi gerekmez mi?

Şunu çok iyi kavramak lazım: AB üyelik sürecinin gerektirdiği reformlar, aynı zamanda, Türkiye'nin küresel rekabet gücünü artırmak için de gereklidir ve bu alanda atılacak her somut adım, mevcut kriz ortamında zeminimizi güçlendirme işlevi görecektir.

Değerli Konuklar,

Ekonomi her gün kan kaybetmektedir. İçinde bulunduğumuz küresel kriz üretim, istihdam ve gelir kaybı olarak kendisini göstermeye başlamıştır. Mevcut durum şudur:

Ekonomimiz 2006 yılından beri zaten reformların tamamlanmamış olması nedeniyle bir yavaşlama içine girmiş, buna karşılık, yeni bir büyüme modeli de tespit edilememiştir.

2007 yılından itibaren bütçe performansı zayıflamıştır. Şimdi buna yurtdışı talepteki gerileme ve uluslararası likidite imkânlarındaki daralma da eklenmiştir.

Türkiye ekonomisi 2008'in üçüncü çeyreğinde sıfıra yakın bir büyüme göstermiştir. Son çeyrek performansının negatif olması ve 2008 büyümesinin yüzde 1 civarında kalması beklenmektedir.

2009 yılının ilk iki çeyreğinde de negatif büyüme öngörülmektedir. OECD'nin 2009 büyüme tahmini % 1.6 seviyesindedir... İki yıl üst üste, büyümenin bu çok düşük seviyelerde kalması, Türkiye için çok ciddi istihdam kaybı anlamını taşıyacaktır.

Alınan kısmi önlemlerin kamuoyuna sunumu daha geniş bir paket içinde olsaydı, güven verme konusunda daha fazla yol alınacağını düşünüyoruz.

TÜSİAD olarak gündeme getirdiğimiz önerilerin bir bölümünün karşılık bulduğunu memnuniyetle gözlemledik. Bununla birlikte, tüm önlemlerin, IMF destekli bir "kriz uyum programı" çerçevesinde toparlanması ve düzenli olarak sürecin bir istişare mekanizması ile izlenip geliştirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, bankacılık kesiminin likidite ihtiyacına ve kısmen de ihracata yönelik olarak bir dizi önlem alınmış olsa da, bugün için krizin aşılması açısından asıl can alıcı meseleye henüz el atılmamıştır.

Bu da iç talebin canlandırılmasıdır. Bunun için kullanılabilir en elverişli enstrüman ekonomik faaliyet üzerindeki yüklerin indirilmesidir. Ayrıca, Merkez Bankası'nın faiz politikası da şüphesiz iç talebin canlandırılması sürecini destekleyecektir.

Kuşkusuz burada hepimizin aklına bu tür düzenlemelerin bizi orta vadeli enflasyon hedefinden saptıracağı, bütçe disiplini bozacağı, IMF anlaşmasının zeminini yok edeceği gibi sakıncalar gelmektedir. Bunlar yerinde kaygılardır.

Ancak, iç talebin canlandırılması amacıyla kamu gelirlerinde doğacak kayıpların cari harcamaların ve belediyelere aktarılan kaynakların kısılması ile telafi edilmesi düşünülebilir.

Unutmayalım ki, asıl olarak negatif büyüme gösteren bir ekonomide vergi tabanı büyük ölçüde tahrip olacaktır.

Değerli üyeler,

Türkiye, tüm kurumlarıyla, dikkat, hassasiyet ve işbirliği içinde krizle mücadele eder ise, hızla krizden çıkabilecek ve yeniden yüksek büyüme oranlarına ulaşabilecek potansiyele sahip dinamik bir ekonomidir.

Son 10-15 yıl içinde ekonomimiz çok önemli mesafeler kat etti. Gümrük Birliği sanayimize çok ciddi bir rekabet gücü kazandırdı. İhracatımız gerçek anlamda küresel bir etkinlik haline geldi. İş yapma biçimlerimiz değişti. Dünya pazarlarında uzun vadeli oyuncu olma düşüncesiyle hareket eder hale geldik.

Bu zor dönemi de Türk özel sektörünün girişimciliği ve yaratıcılığı sayesinde aşabiliriz. Yalnız krizi savuşturmak için değil, kriz sonrasına bugünden hazırlanmak için de çaba gösterirsek, ortamın izin verdiği ilk anda, tüm hızımızla yeniden ileri atılabiliriz.

Krizi bu anlayışla aşabileceğimize, ülkeyi geleceğe taşıyacak sürükleyici gücün yine Türk özel sektörü olduğuna bütün kalbimle inanıyorum.

Teşekkür ederim.